

Nr 250.

Av herr Bengtsson och herr Johanson, Karl Emil,
i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående stats-
understödd premiering av mindre jordbruk m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 131 till årets riksdag har hemställts, att riksdagen måtte till »Befrämjande av mindre jordbruk: Premiering m. m.» för budgetåret 1938/1939 anvisa ett reservationsanslag av 95.000 kronor. Såsom framgår av propositionen äro de begärda medlen avsedda att utdelas i form av priser ävensom att täcka premieringsnämndernas resekostnader.

Genom förevarande proposition har departementschefen förordat, att tilldelandet av premielån måtte uteslutas ur premieringsverksamheten, och därmed hävdad en motsatt uppfattning till den, som kommit till uttryck i det förslag, lantbruksstyrelsen på uppdrag av Kungl. Maj:t framlagt angående statsunderstödd premiering av mindre jordbruk. Styrelsen har uttalat, att enligt dess uppfattning premielånen i fortsättningen borde bibehållas i huvudsakligen oförändrad form, och motiverat denna sin uppfattning bl. a. därmed, att vid tilldelandet av premielån delvis andra synpunkter kunna anläggas än då det gäller att utdela fristående bidrag från särskilda anslag för utförande av vissa förbättringsarbeten. I senare fallet har man att såvitt möjligt tillse, att bidrag främst tillgodokommer den, som är mest i behov därav, medan man när det gäller premielån i särskild grad har att taga hänsyn till huruvida brukaren visat förmåga att driva fram ett jordbruk. Enligt vår uppfattning är denna skillnad av stor betydelse. Det finnes nämligen ett stort antal småbrukare i landet, som på ett utmärkt sätt skött sina jordbruk och äro väl värda en uppmuntran eller belöning, men vilkas jordbruk genom förefintligheten av mindre bristfälligheter icke kunna prisbelönas och vilkas ekonomiska ställning är sådan, att bidrag från särskilda anslag i regel icke kan ifrågakomma, enär de i jämförelse med andra bidragssökande icke äro »mest i behov därav», trots att deras ekonomiska ställning icke är särskilt god. Att i dessa fall kunna räcka en hjälpande hand och därigenom främja uppkomsten av mönstergilla småbruk har tidigare möjliggjorts genom premielåneverksamheten. Hela premieringsverksamheten går ut på att medelst skapandet av förebildliga småbruk giva impulser till förbättringar i skötseln av övriga jordbruk i jämförlig storleksordning, och vi anse det på den grund vara mindre lyckligt, att på sätt i proposi-

tionen föreslagits utmönstra premielånen och därigenom förminska möjligheten att uppnå verksamhetens syftemål.

Ett återupptagande av premielåneverksamheten skulle även medföra, att större frihet ernåddes vid disponerandet av medlen än som kan bli fallet då bidrag utdelas från särskilda anslag. Att på sistnämnda sättet fastlåsa medlen för vissa ändamål synes oss vara mindre lämpligt med tanke på de mycket skiftande behov, som här kunna tänkas uppstå. Det finnes och kommer sannolikt alltid att finnas behov för vilka icke särskilda anslag stå till förfogande såsom för anordnande av mjölkkyllanläggning, vattenledning, hönshus m. m. Även om såsom resultat av pågående utredningar anslag till nya behovsområden komma att skapas, torde alltid kvarstå ändamål, vilka icke kunna tillgodoses på andra sätt än genom de friare former, som känneteckna premielånen.

Vad lantbruksstyrelsen i övrigt anfört för att vid återupptagande av premieringsverksamheten icke därifrån utesluta premielånen synes oss ävenledes förtjäna beaktande.

Anslagsbehovet för hela denna verksamhet torde i enlighet med lantbruksstyrelsens utredning böra beräknas till 350.000 kronor, varav 58.000 kronor till penningpriser, 270.000 kronor till premielån och 22.000 kronor till premieringsnämndernas resekostnader.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta att premielåneverksamheten skall återupptagas,

samt att med ändring av Kungl. Maj:ts proposition nr 131 för budgetåret 1938/1939 till Befrämjande av mindre jordbruk: Premiering m. m. måtte anvisas ett reservationsanslag å 350.000 kronor.

Stockholm den 5 mars 1938.

Carl Bengtsson.

K. E. Johanson.